

De Leerplichtwet

Inhoud

1. Doel en inhoud van de Leerplichtwet
2. Vanaf welke leeftijd is een kind leerplichtig?
3. Op welke leeftijd houdt de leerplicht op?
4. Wat is kwalificatieplicht?
5. Wat is vervangende leerplicht?
6. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek
7. De taak van een leerplichtambtenaar
8. Verplichtingen van schooldirecteuren, ouders en leerlingen
9. Wilt u meer informatie?

1. Doel en inhoud van de leerplicht.

Leerplicht hangt heel nauw samen met leerrecht, ofwel het recht op onderwijs. Overal ter wereld wordt dit recht als een groot goed beschouwd. Veel landen hechten er zelfs zoveel waarde aan, dat ze de jeugd via een wet verplichten om naar school te gaan. Nederland is één van die landen.

In ons land staan de rechten en plichten van ouders*, leerlingen en schooldirecteuren precies aangegeven in de Leerplichtwet. Deze wet is, kortweg gezegd, een rechtsmiddel waarmee gewaarborgd wordt dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen en zullen deelnemen. Het doel van de Leerplichtwet is dat jongeren zo goed mogelijk worden toegerust met kennis en vaardigheden, die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven. Een afgeronde schoolopleiding is daarvoor een eerste vereiste.

De volgende zaken staan in de Leerplichtwet omschreven:

- Begin van de leerplichtige leeftijd;
- Het moment waarop een jongere niet langer onder de Leerplichtwet valt;
- Op welke basis, al dan niet tijdelijk, vrijstelling verleend kan worden;
- Taken van leerplichtambtenaren;
- Verplichtingen van schooldirecteuren;
- Verplichtingen van ouders en/of leerlingen.

* In deze folder wordt met 'ouders' ook bedoeld op 'voogden' en/of 'feitelijke verzorgers'.

2. Vanaf welke leeftijd is een kind leerplichtig?

Bijna alle kinderen beleven hun eerste schooldag op vierjarige leeftijd. Hun moeder of vader laat ze bij de juf van groep één achter. Dit is een spannende en belangrijke dag voor de ouders en het kind. De kleuter is op die leeftijd nog niet leerplichtig, maar het is goed voor zijn ontwikkeling om samen met leeftijdgenootjes al naar school te gaan.

De echte leerplicht begint op de eerste dag van de maand, die volgt op de maand dat een kind vijf jaar is geworden. Een kind dat bijvoorbeeld op 10 oktober zijn vijfde verjaardag heeft gevierd, wordt op de eerste schooldag van de maand november leerplichtig. Soms is een volledige schoolweek te lang voor jonge leerlingen. Daarom biedt de Leerplichtwet een mogelijkheid tot vrijstelling. Ouders van een vijfjarige leerling mogen, in goed overleg met de schooldirecteur, hun kind maximaal vijf uur per week thuishouden. Mocht dit niet genoeg blijken te zijn, dan mag een directeur nog vijf extra uren vrijstelling per week verlenen. De mogelijkheid voor vrijstelling is uitsluitend bedoeld om overbelasting van de leerling te voorkomen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat deze uren gebruikt worden om vakanties en/of weekeinden te verlengen. Op deze leerlingen is de Leerplichtwet wel van toepassing. Zodra een kind zes jaar is, geldt de overgangsmogelijkheid niet meer. Zesjarige leerlingen moeten allemaal het volledige onderwijsprogramma volgen.

3. Op welke leeftijd houdt de leerplicht op?

Niet alleen de aanvang van de leerplichtige leeftijd is duidelijk omschreven in de Leerplichtwet. Deze wet beschrijft ook het einde van de leerplicht. Wanneer dat moment aanbreekt, hangt af van de leeftijd van het kind en het behalen van een diploma. Iedere leerling heeft te maken met de leerplicht. Sommige jongeren vinden onderwijs maar niets en willen graag zo snel mogelijk gaan werken. Voor deze jongeren is het van belang om de kwalificatieplicht goed te begrijpen; zie paragraaf 4.

De leerplicht is de plicht om op een erkende school ingeschreven te staan en deze school elke schooldag te bezoeken. De leerplicht eindigt op één van de volgende twee momenten:

- Aan het eind van het schooljaar, waarin een leerling zestien jaar is geworden.
- Aan het einde van het twaalfde schooljaar. Een leerling die op de basisschool een groep overslaat, doorloopt deze school in minder dan acht jaar. Toch telt zijn basisschooltijd voor de berekening van de leerplichtperiode als acht jaar.
- Na het behalen van een startkwalificatie (zie hierna).

4. Wat is kwalificatieplicht?

De kwalificatieplicht ligt in het verlengde van de leerplicht en is één van de maatregelen om schooluitval van jongeren tegen te gaan en de kwaliteit van startende jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. De plicht houdt in dat jongeren zonder startkwalificatie (het behalen van een MBO II, HAVO- of Vwo-diploma) tot hun achttiende verjaardag onderwijs moeten volgen.

De kwalificatieplicht geldt alleen voor jongeren die:

- nog geen achttien zijn;
- nog geen startkwalificatie hebben behaald; en
- de leerplicht achter de rug hebben.

Zij zijn tot hun 18e verjaardag (of tot het moment dat zij een startkwalificatie hebben gehaald) kwalificatieplichtig. Dit betekent concreet dat deze jongeren een volledige onderwijsprogramma moeten volgen dat is gericht op het behalen van een startkwalificatie. Hieronder vallen de VMBO-, HAVO- en Vwo-opleidingen in het voortgezet onderwijs. Daarnaast de Beroepsopleidende Leerweg (BOL) en de Beroepsbegeleidende leerweg (BBL) in het middelbaar beroepsonderwijs (ROC). De BOL is voltijd; vijf dagen per week. De BBL is een deeltijdopleiding; de leerling gaat één of twee dagen per week naar het ROC; de overige dagen is hij/zij aan het werk bij een door het ROC erkend stagebedrijf.

Indien de leerling 18 jaar is geworden en onverhoopt nog geen startkwalificatie heeft en de school heeft verlaten, wordt hij/zij gevolgd door het RMC. Dit is de Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie; welke voor Gemeente Hof van Twente wordt uitgevoerd door Gemeente Hengelo. Deze leerling wordt tot zijn/haar 23^e jaar gevolgd om ervoor te zorgen dat hij/zij alsnog in het bezit komt van een startkwalificatie. Er zijn momenteel verschillende programma's om deze vroegtijdige schoolverlaters alsnog een startkwalificatie te laten behalen.

De scholen voor het Voortgezet Onderwijs dienen vroegtijdige niet-leerplichtige schoolverlaters altijd te melden bij de woongemeente. Vervolgens meldt deze de leerlingen bij de RMC gemeente.

5. Wat is vervangende leerplicht?

In sommige gevallen is er voor jongeren vanaf veertien jaar een alternatief leertraject mogelijk. Burgemeester en wethouders van de gemeente waar een leerling staat ingeschreven, moet dan eerst in samenspraak met het bevoegd gezag van de school tot de conclusie zijn gekomen dat de leerling daadwerkelijk niet in staat is om volledig dagonderwijs te volgen. Nadat deze conclusie is getrokken, kan een leerling onder de vervangende leerplicht vallen.

6. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek.

In de Leerplichtwet staat omschreven, wanneer een jongere de school niet kan/hoeft te bezoeken. Dit is het geval bij ziekte, schoolsluiting en de vervulling van plichten die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging. In uitzonderlijke gevallen (op medische gronden) kan na verklaring van arts of psycholoog door de gemeente vrijstelling van de leerplicht worden verleend. Verder kent de Leerplichtwet vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden en zijn de regels voor extra vakantieverlof duidelijk geregeld.

Indien u denkt hiervan gebruik te moeten maken neemt u hiervoor dan tijdig contact op met de schooldirecteur.

Bij een verzoek om vrijstelling in verband met vakantie of gewichtige omstandigheden voor 10 dagen of minder moet u bij de schooldirecteur zijn. Deze kan altijd advies gaan vragen bij de leerplichtambtenaar, maar besluit hierover zelf.

Bij een verzoek van meer dan 10 dagen wordt deze meteen doorgestuurd naar de leerplichtambtenaar, omdat deze hierover een besluit moet nemen.

7. De taak van een leerplichtambtenaar.

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet is opgedragen aan burgemeester en wethouders. Zij wijzen voor de uitvoering van dit toezicht één of meerdere leerplichtambtenaren aan. Dit klinkt strenger dan het is. Leerplichtambtenaren zijn er niet alleen om overtreders van de Leerplichtwet vermanend op de vingers te tikken, maar ze vervullen ook een maatschappelijke zorgtaak. Zij

hebben daarvoor een goed inlevingsvermogen, waarmee ze zich verplaatsen in de problemen van de schoolgaande jeugd. In sommige gevallen zijn leerplichtambtenaren genoodzaakt een proces-verbaal op te maken en de officier van justitie in te schakelen. Het grootste gedeelte van de tijd zijn leerplichtambtenaren actief bezig een oplossing te vinden voor problemen die de schoolloopbaan van een leerling in gevaar kunnen brengen. Hoe weet een leerplichtambtenaar dat een leerling met een probleem zit? Spijbelgedrag is vaak een duidelijk signaal dat er iets aan de hand is met een jongere. De school meldt dit soort ongeoorloofd schoolverzuim gewoonlijk aan de leerplichtambtenaar, waarna hij/zij gaat uitzoeken of er een ernstige reden achter het verzuim schuilt.

Het komt ook vaak voor dat ouders of leerlingen zelf een afspraak met de leerplichtambtenaar maken om een oplossing voor een bepaald probleem te zoeken. De leerplichtambtenaar werkt nauw samen met allerlei organisaties en instanties die zich bekommeren over het welzijn van de jeugd, zodat hij/zij goed weet wat voor soort oplossingen er zijn.

8. Verplichtingen van schooldirecteuren, ouders en leerlingen.

Schooldirecteuren hebben de volgende verplichtingen:

- Binnen zeven dagen moeten ze de leerplichtambtenaar van de woongemeente van een leerling in kennis stellen van een in- of afschrijving.
- Wanneer een leerling van school wordt verwijderd, moet de schooldirecteur dit terstond melden aan de leerplichtambtenaar.
- Voordat een leerling wordt uitgeschreven, moet de school nagaan of de leerling elders wordt ingeschreven.
- Schooldirecteuren dragen de verantwoordelijkheid voor het feit dat ongeoorloofd schoolverzuim wordt gemeld aan de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de betreffende leerling staat ingeschreven.

Indien een leerling 16 uur les- of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken verzuimt, is de schooldirecteur (of diens vervanger) verplicht dit ongeoorloofd verzuim onverwijld te melden aan de leerplichtambtenaar.

Tevens kan veelvuldig te laat komen van een leerling in de les gemeld worden.

- Schooldirecteuren moeten de leerplichtambtenaar in kennis stellen van een leerling die de school voortijdig verlaat.
- Schooldirecteuren dienen de leerplichtambtenaar verder alle inlichtingen te geven die nodig zijn bij de uitvoering van de leerplichttaak.

Verplichtingen van ouders:

- Ouders moeten ervoor zorgen dat hun zoon of dochter op een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.
- Zij zien erop toe dat hun kind de school geregeld bezoekt, dat wil zeggen dat er geen les of praktijktijd wordt verzuimd. Vanaf twaalf jaar is de jongere hier zelf medeverantwoordelijk voor.
- Ouders dienen de school tijdig in kennis te stellen van ziekte van hun kind.
- Ouders dienen bij andere redenen van afwezigheid van hun kind toestemming van de schooldirecteur te hebben.

Verplichtingen van leerlingen, die twaalf jaar of ouder zijn:

- Zij moeten de school geregeld bezoeken en kunnen persoonlijk aangesproken worden op ongeoorloofd schoolverzuim.
- Jongeren die zelfstandig wonen, moeten zelf de school op de hoogte brengen van ziekte of andere gewichtige omstandigheden die hen verhinderen de school te bezoeken.

Wanneer niet aan de bovenstaande verplichtingen is voldaan, dan is er sprake van vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim. Dit kan

een proces-verbaal tot gevolg hebben.

9. Wilt u meer informatie?

Hopelijk is het belang en de inhoud van de Leerplichtwet u een beetje duidelijk geworden. Uiteraard is er nog veel meer over te vertellen, maar bovenstaande punten geven in grote lijnen de belangrijkste zaken die in de Leerplichtwet genoemd worden weer.

Wilt u meer informatie over bijvoorbeeld de kwalificatieplicht of denkt u dat de leerplichtambtenaar u bij een specifiek probleem kan helpen, schroom dan niet contact op te nemen met de leerplichtambtenaar van uw woongemeente, de heer R.Rohaan; telefoon 0547 – 858 585.